

ÇANAKKALE ZAFERÝ'NÝN 93. YIL DÖNÜMÜ KUTLU OLSUN

Onaylayan M.S.AKGÜN
Salý, 18 Mart 2008
Son Güncelleme Salý, 18 Mart 2008

Çanakkale Savaşý yalnýz bizim tarihimizin deðil yakýn dünya tarihinin en önemli savaşlarındandır. Çanakkale Boðazý'ný sav gemileriyle zorlayarak açma, böylece Ýstanbul'a kavuşma isteði Avrupa büyük devletlerinin öteden beri özlemidir.

Â

1914 yýlýnda I. Dünya Savaşý'nýn başlamasıyla Ýtilaf devletleri bu isteklerini gerçekleştirme fýrsatýnýn doðduðuna inandýlar. Ýngiltere ve Fransa iþbirliði yaparak 3 Kasým 1914 günü alacakaranlýkta Bozcaada'dan Boðaz'ýn aðzına doðru yaklaştýlar. Bur istihkamlarýmýza doðru ateş açtýlar, Ýngilizler Seddülbahir ve Ertuðrul tabyalarýný, Fransýzlar da Anadolu yakasında Kumkale Orhaniye tabyalarýný havantopu ile dövdüler.

Cephaneliðimize isabet eden top mermisiyle on bir ton barut havaya uçtu, subay ve erlerimiz þehit düptü, Ýngiliz Donanma Komutaný Amiral Carden Çanakkale önlerinde gösteriler yaptı, düpman denizaltýları boðazý geçmeye kalktýlar.

24 Kasým 1914 günü bir Fransýz denizaltýsý Boðaz sularýnda görüldü. bu denizaltýyý gören topçularýmýz düpman üstüne ateş Aralık günü Ýngiliz denizaltýsý da bir deneme yaptı. Derinden engelleri aþarak Boðaz'a girdi. Yediüzeelli metre ilerde bulunan Mesudiye zýrhlýsýna torpil atarak bu gemimizi batýrdý. Zýrhlýmýzda bulunan subaylardan on'u ve erlerimizden yirmi dördü þehit

19 Þubat 1915 günü düpman savaş gemileri öðleye kadar uzun menzilli bir bombardýmana girdi. Boðaz'a iyice sokuldular. Tabyalarýmýz akþama doðru düpman savaş gemilerine karpýlýk verdi. Ertuðrul ve Orhaniye tabyalarýndan atýlan ateş karpýsýn oldukça bocaladı.

Ýtilaf devletleri gemileri diledikleri gibi ilerleyemiyor, amaçlarına ulaşamýyordu. Lodos fırtýnasýný başarýsýzlýklarýnýn nedeni o görüyorlardý. Havalarda düzelince yeni saldýrýlar düzenlendi. Yine sonuç alýnamayýnca düpman gemilerine komuta eden Amiral Carden görevden alýndý. Yerine 17 Mart 1915 günü Robeck atandý. Yeni komutan 18 Mart 1915 günü donanmayla Boðaz'a saldýracaðý yakýnda Ýstanbul'da olacaðýný Londra'ya bildirdi.

Bu arada Çanakkale Müstahkem Mevki Komutaný Albay Cevat Çobanlı 17/18 Mart gecesi boðaz'a mayýn hattý döþenmesi emri verdi. Aldýðý emir gereði Binbaşı Nazmi Bey Nusret Mayýn gemisi ile o gece yirmi altý mayýn, Boðaz'a on birinci hat olarak döþ Boðaz'daki mayýn sayýsý on bir hat olarak 400'ü aþmýştý.

18 Mart 1915: Ýngiliz ve Fransýz savaş gemilerinden olup, o dönemin en büyük deniz gücü, üç filo olarak sabahleyin Çanakkale Boðazý'na girdi. Bu donanmanın ilk grubunu oluşturan filoda, Ýngilizlerin Queen Elizabeth zýrhlýsý ile Ýnflexible, Lord Nelson ve Agamemnon savaş gemileri bulunuyordu.

Ýkinci grupta Ýngiliz Kalyon Kaptaný komutasýnda Ocean, Ýrresistible, Wengeance Majestic gibi savaþ gemileri yer almýptý. Üçüncü grupta ise Prince, Bouvet, Suffren gibi Fransýz savaþ gemilerinden oluyordu.

Ýngilizler ve Fransýzlar zayıf Türk savunmasını kolayca susturarak Boðaz'ý kolayca geçebileceklerim umuyorlardý. Bu umut ve güvenle 18 Mart 1915 günü düþman savaþ gemileri þiddetli bir ateþe baþladýlar. Rumeli Mecidiyesiyle merkez bataryaları þiddetli ateþe tutuldu. Boðazdaki düþman gemileri Hamidiye istihkamlarýna yüklendi. Bunu gören Dardanos bataryaları ateþi üzerlerine çekmeye çalıþtý. Az sonra, tüm gemiler, Dardanos'a saldırdý. Dardanos tabyamýz saldırylara þiddetle karþý koydu. Bu arada Marmara tabyasý da ateþe baþlamýptý. Mesudiye üzerine ateþ açýlýnca Hamidiye onun yardýmına koþtu. Bu arada kýyy bataryalarýmýz da ateþ yaðdırmaya baþladýlar. Bunalan düþman kaçmak isterken topçu atýrlarýyla karþýlaþýyordu. Düþman gemilerine göz açtýrýn korkunç bombardýman bir saat kadar sürdü. Bu karþýlýkly bombardýmaný bir yabancı yazar þöyle anlatýyor:

«Ýnsan manzarayı gözlerinin önünde canlandıırabilir. Kaleler, toz duman bulutları içinde kaybolmuşlarda Yýkýntýların arasında bir alevler yükseliyordu. Gemiler, çevrelerinde fıþkıran sayýsýz su sütun-ları arasında yavaþ yavaþ hareket ediyorlar, bazen duvar ve serpintiler arasında iyice görünmez oluyorlardý. Tepelerden ateþ eden havan toplarýnýn alevleri görölüyor, aðýr toplar yer saýa gibi gümbürdüyordu.»

Bombardıman sırasında Türk tabya ve bataryaları büyük zarar görmüþtü. Amiral Robeck Fransýz gemilerini geri çekerek Ýngiliz gemilerini ileri sürdü. Tam bu sırada müthiş patlamalar oldu. Bouvet ve Suffren savaþ gemileri mayına çarparak sarsıldıylar, manevra kabiliyetini kaybettiler. Bir gece önce Nusret mayın gemisinin döþediði mayınlar görevlerini yapmýþlardý. Boðazın berberisi sulan üzerinde bir dev gibi yatan Bouvet ve Suffren'e tarihi Hamidiye bataryamýzın keskin niþancýları ateþ açtýlar. Çanakkale Geçilmez kitabýnýn yazarý Alan Moorehead olayý þöyle anlatýyor.

«Saat 13.45'de Suffren'in az gerisindeki Bouvet müthiş bir patla-mayla sarsıldıý. Güverteden göðe kesif bir duman yükseldi. Gittikçe hızlanarak yana yattý, devrilip gözden kayboldu. Olayý görenlerden birinin ifadesine göre «Bir tabak, suda nasýl kayıp giderse o da öylece kayıp gitti.»

Türk tabyaları, Boðaz'ý geçmeye çalıþan düþman gemilerine durmadan ateþ ettiler. Bu arada düþman Boðazdaki mayınları da mayın tarayýcýlarıný boðaza soktu. Tabyalarýmýz mayın tarayýcýlarýna ateþ açtýlar. Açýlan ateþ yaðmur gibi yaðmaya baþlayınca panik içinde kaçtýlar. Bu arada düþman savaþ gemilerinden Ýnflexible, Ýrressitible büyük hasar gördü. Batanlar oldu. Daha sonra Queen Elisabeth ve Agamemnon yaralandý. Ýtilaf devletleri Çanakkale Boðazý'ný denizden aþamadýlar. Büyük kayýplar vererek Çanakkale Boðazý'nýn geçilemeyeceðini öðrendiler.

Ýtilaf devletleri Çanakkale Boðazý'nýn savaþ gemileri ile aþamayınca bu kez çýkarma yapmayı planladýlar. Artýk Çanakkale kara savaþları baþlý-yordu. Kara savaþında düþmanın nereden çýkarma yapabileceði tartýþıldıý. Mustafa Kemal Kabatepe ve Seddülbahir Alman komutan Von Sanders ise Bolayýr ve Anadolu yakasýndan çýkarma yapýlabileceði görüþündeydi. Alman komutaný Von Sanders'in görüþü aðýr bastý, ve askerler o yöreye yerleþtirildi.

Düþman güçleri 25 Nisan 1918 sabahý Mustafa Kemal'in düþündüðü noktadan saldırdý. 19. Tümen Komutaný Mustafa Kemal Kocaçimen'de Conkbayýr'da, savaþtý. Cephanesi biten askerlere:

Sümgü tak emrini verdi. Daha sonra ;

«Ben size taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve başka komutanlar geçebilir» dedi. Tarihin bu en büyük siper savaþý baþlamýptý. Siperler arasý uzaklyk sekiz on metre kadardı. Siperlerinden hiçbir asker ayrılmýyordu. Þehit düþenlerin yeri hemen dolduruluyordu. Her adým baþýna bir mermi düþüyor; topraý adeta tüterek kaynýyordu. Düþman dalgalar halinde Conkbayýr'a doðru ilerliyordu. Bu arada Mustafa Kemal, Anafartalar Grup Komutanlýðına atandı. Anafartalar Savaþý'nda düþmanın attýðý parapnel misketi Mustafa Kemal'in göðsüne isabet etti. Ancak saate çarptýðýndan bir þey olmadý.

Kýsa sürede Türk ordusu her yerde büyük başarılar kazandı. Düþman paþkına döndü, bozguna uðradý. Çanakkale kara savaþ cepheleri; Kumkale, Bepike, Bolayýr, Seddülbahir, Anbumu, Kabatepe, Conkbayýr ve Anafartalar'dýr. 19 - 20 Aralıkta

Anafartalar ve Arýburnu cephesi, 8 - 9 Ocak'ta Seddülbahir düpmanlar tarafýndan bopaltýldý. Böylece 1915 baharýnda parlak umutlarla karaya ayak basan birleþik düpman ordusu 1916 kýpýnda bozguna uðrayarak çekip gitti.

Çanakkale savaþlarýnda 250 binin üzerinde askerimiz þehit düptü. Düpman kayýplary ise bu rakamýn üstündedir.

Çanakkale savaþlarýnýn unutulmaz kahramany, Anafartalar Grup Komutaný Mustafa Kemal'in baþarýsy ilerde baþlayacak Ulusal Kurtuluþ Savaþý'mýzyn kaynaðý oldu.

Baðýmsýzlyðýmýzy savunmak, yurt topraklarýmýzy korumak için yapýlan savaþlar kutsaldýr. Çanakkale, Ulusal Kurtuluþ Savaþý destan savaþlara birer örnektir.

ÇANAKKALE ÞEHÝDLERÝNE

Â

Bu Boðaz Harbi nedir? Var mı ki dünyada eþi?

En keþif ordularýn yükleniyor dördü beþi,

Â

- Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya -

Kaç donanmayla sarýlmýþ ufacyk bir karaya,

Â

Ne hayâsyzca tahappüd ki ufuklar kapaly!

Nerde - gösterdiði vahþetle "Bu: bir Avrupalý"

Â

Dedirir - yýrtýcy, his yoksulu, sýrtlan kümesi,

Varsa gelmiþ, açýlýþ mahbesi, yahut kafesi!

Â

Eski Dünya, Yeni Dünya, bütün akvâm-ý beþer,

Kaynýyor kum gibi, tûfan gibi, mahþer mahþer.

Â

Yedi iklîmi cihânýn duruyor karpýnda;

Ostralya'yla beraber bakýyorsun: Kanada!

Â

Çehreler baþka, lisanlar, deriler, rengârenk.

Sâde bir hâdise var ortada: Vahþetler denk.

Â

Kimi Hindû, kimi Yamyam, kimi bilmem ne belâ...

Hani tâûna da zûldür bu rezil istîlâ!

Â

Ah o yirminci asýr yok mu, o mahlûk-u asil,

Ne kadar gözdesi mevcûd ise hakkýyla sefil,

Â

Kustu Mehmed'ciðin aylarca durup karpýsýna;

Döktü karnýndaki esrârý hayâsýzcasýna.

Â

Maske yýrtýlmasa hâlâ bize âfetti o yüz...

Medeniyet denilen kahpe, hakîkat, yüzsüz.

Â

Sonra mel'undaki tahrîbe müvekkel esbâb,

Öyle müthip ki: eder her bir mülkü harâb.

Â

Â

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkî;

Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkî:

Â

Bomba pımpikleri beyninden inip her siperin;

Sönüyor göðsünün üstünde o arslan neferin.

Â

Yerin altında cehennem gibi binlerce lâdam;

Atılan her lâdımın yaktıdı: yüzlerce adam.

Â

Ölüm indirmede. gökler, ölü püskürmede yer;

O ne müthiş tipidir: Savrulur enkaaz-ı beper...

Â

Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak,

Boşanır sırtlara, vâdilere sağnak sağnak.

Â

Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,

Yıldırım yaylımı tufanlar, alevden seller.

Â

Veriyor yangını, durmuş da açık sînelere,

Sürü hâlinde gezerken sayısız tayyâre.

Â

Top tûfekten daha sýk, gülle yaðan mermiler...

Kahraman orduyu seyret ki bu tehdîde güler!..

Â

Ne çelik tabyalar ister, ne siner hasmýndan;

Alýnýr kal'a mý göðsündeki kat kat imân?

Â

Hangi kuvvet onu, hâpâ, edecek kahrýndan râm?

Çünkü te'sis-i ilâhî o metîn istihkâm.

Â

Â

Sarýlýr, indirilir mevki-i müstahkemler,

Beperir azmini tevkîf edemez sun'-ý beper;

Â

Bu göðüslerse Hüdâ'nýn ebedî serhaddi;

"O benim sun'-ý bedîim, onu çiðnetme!" dedi.

Â

Âsým'ýn nesli... Diyordum ya... Nesilmiþ gerçek:

Ýpte çiðnetmedi nâmûsunu, çiðnetmeyecek.

Â

Â

Bühedâ gövdesi, baksana, daðlar, taplar...

O, rûkû olmasa dünyâda eðilmez baþlar,

Â

Vurulup tertemiz alnýndan uzanmýþ yatýyor;

Bir hilal uðruna, yâ Rab, ne Günepler batýyor!

Â

Ey, bu topraklar için topraða düþmüþ, asker!..

Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alný deðer.

Â

Ne büyüün ki kanýn kurtarıyor Tevhîd'i...

Bedr'in arslanlarý ancak, bu kadar þanlı idi...

Â

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsýn?

"Gömelim gel seni târîhe!" desem, sýðmazsýn.

Â

Herc ü merc ettiðin edvâra da yetmez o kitâb.

Seni ancak ebediyetler eder istiâb.

Â

"Bu, tapýndýr" diyerek Kâbe'yi diksem baþýna;

Rûhumun vahyini duysam da geçirsem tapýna;

Â

Sonra gök kubbeyi alsam da, ridâ nâmiyle,

Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmiyle,

Â

Ebr-i nîsâný açýk türbene çatsam da tavan,

Yedi kandilli Süreyyâ'yý uzatsam oradan;

Â

Sen bu âvizenin altýnda, bürünmüp kanýna,

Uzanýrken, gece mehtâbý getirsem yanýna,

Â

Türbedârýn gibi tâ hâpre kadar bekletsem;

Gündüzün fecr ile âvizeni lebrîz etsem;

Â

Tüllenen maðribi, akþamlarý, sarsam yarana...

Yine birþey yapabildim diyemem hâtýrana.

Â

Â

Sen ki, son ehl-i salîbin kýrarak savletini;

Þarkýn en sevgili sultâný Selâhâddîn'i,

Â

Kýlýç Arslan gibi iclâline ettin hayrân...

Sen ki, Ýslâmý kuþatmýþ, boðuyorken husran;

Â

O demir çemberi göðsünde kýrýp parçaladýn;

Sen ki rûhunla berâber gezer ecrâmý adýn;

Â

Sen ki a'sâra gömülseñ tapacaksýn... Heyhât!

Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...

Â

Ey þehîd oðlu, þehîd isteme benden makber,

Sana âdûþunu açmýþ duruyor Peygamber.

MEHMET AKÝF ERSOY